N°. 358. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

DONDERDAG 20 JULIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . [illegible]5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

De Interpellatie.

I.

Nimmer werd den heer VAN HALL schooner gelegenheid aangeboden, om de Natie vertrouwen te doen stellen in zijne bekwaamheid als hoofd van het departement van buitenlandsche zaken, dan door de interpellatie, welke de heer THORBECKE tot hem gerigt heeft. Doch nimmer, voor zoo ver wij ons herinneren, maakte een Minister een zoo volkomen fiasco, als de heer VAN HALL in de zitting van 17 Julij. Wanneer in Engeland, op gelijke wijs als door den heer THORBECKE is gedaan, een Minister van Buitenlandsche Zaken geïnterpelleerd ware, niet slechts de interpellatie, waarbij »het niet te doen is om kritiek of polemiek, maar om licht« (1) zou door *alle* partijen beschouwd worden als een meesterstuk van parlementaire discussie, als een voorbeeld van humanen toon en welwillendheid van vormen; maar de Minister zelf zou getoond hebben op de hoogte te staan van zijne waardigheid, en, in de uiteenzetting van het *stelsel* der Regering, eene dier redevoeringen geleverd hebben, die de aandacht der kabinetten boeijen, de publieke opinie bezig houden, en, in lateren tijd, als een eeretitel van den staatsman worden bijgebragt. Hier is het geheel anders. Tegenover een rijkdom van denkbeelden en de voorstelling van de meest belangrijke, bij elken Europeschen Staat aan de orde zijnde vraagstukken over volkenregt, tegenover liefelijkheid van toon en kieschheid van uitdrukking, vinden wij volslagen gebrek aan denkbeelden, ontduiking van beoordeeling van gewigtige quaestiën en hartstogtelijke ontboezemingen, bestemd om de rede te overschreeuwen en op het »groote publiek« effect te maken.

Het is een zonderling, maar voor ons verklaarbaar verschijnsel, dat onder *dit* Ministerie, elke vraag tot de regering gerigt, als eene daad van vijandelijkheid wordt beschouwd; dat de meest onschuldige vraag in een valstrik wordt veranderd; dat aan den bijkans vriendschappelijken toon van den vrager ten grondslag wordt gelegd eene *geheime bedoeling*, die noch uit de handeling noch uit de woorden des vragers blijkt of schijn van grond kan putten. Het komt ons voor, van de eene zijde, dat het de steeds levendige herinnering aan zijn oorsprong is, die het Ministerie ten allen tijde en ondanks zich zelf noopt in anderen te onderstellen, waartoe het zich zelf liet leiden; het schijnt van de andere zijde, onvermogen om zijne daden, zijne werkeloosheid of zijne weifelmoedigheid te regtvaardigen; onbekwaamheid, om zijn stelsel — *indien het* een stelsel heeft aangenomen — naar behooren te ontwikkelen en te verdedigen.

Zij, die de rede van den heer THORBECKE, en het antwoord, daarop door den heer VAN HALL gegeven, aandachtig hebben gelezen en overwogen, zullen te vergeefs in de interpellatie de aanleiding kunnen vinden tot den grooten zinledigen omhaal en tot de hartstogtelijkheid, waaruit, voor het grootste gedeelte, het antwoord des Ministers bestaat. Zij zullen met ons bekennen, dat de »klinkklank« van den heer VAN HALL tot niets anders heeft gestrekt, dan om des te sprekender — tegenover de kernachtige en doorwrochte interpellatie — de oppervlakkigheid der diplomatieke kennis van onzen Minister van Buitenlandsche Zaken te doen uitkomen. De verschillende exceptiën, door den heer VAN HALL opgeworpen, om te komen tot de conclusie, dat hij niet noodig had met den heer THORBECKE in eene wisseling van gedachten te treden omtrent zoo vele vraagpunten, die, werden ze grondig behandeld, niet slechts voor handel en scheepvaart belangrijk zouden zijn geworden, maar ook tevens bewezen hebben, dat de heer VAN HALL inderdaad *verdient* het hoofd te staan van ons Departement van Buitenlandsche Zaken, spreken, [illegible] voor de verlegenheid, waarin de Minister geraakt was, om in een [illegible] debat te treden. Wij zullen al die exceptiën niet één voor één ontleden; want het schijnt ons toe, dat zij zich zelven ontzenuwen; terwijl de nieuwe uitlegging aan art. 89 der Grondwet gegeven, wederom pleit voor de milde toepassing dier hoogste wet »in tegenovergestelde rigting«; maar wij veroorloven ons eene enkele vraag. Waartoe strekte de interpellatie? Diende zij, om de Regering te nopen een of ander stelsel, rakende de neutraliteit, te doen aannemen, of eene of andere verklaring af te leggen, die nadeelig voor den staat zou kunnen werken? Immers neen! zij had alleen ten doel, om, naar aanleiding van feiten, stellingen aan het oordeel des Ministers te onderwerpen, met verzoek om inlichting omtrent hetgeen, ingeval die stellingen in het werkelijk leven traden, zou behooren gedaan te worden. Het doel der interpellatie was derhalve om handel en scheepvaart, die thans in den blinde schijnen rond te tasten, eene zekere handleiding te geven voor hetgeen zij na te laten hebben en voor hetgeen zij vrijelijk mogen ondernemen. De stellingen van den heer THORBECKE waren zoo weinig »abstract«, gelijk de Minister die geliefde te noemen, dat deze zelf later aan die stellingen de feiten ontleende, die haar grondslag uitmaakten. Het was juist de generalisatie van bepaald plaats gegrepen feiten, die de stelling uitmaakte; en deze vorm, door den heer THORBECKE gekozen, bewees op nieuw, dat hij niet slechts het *algemeen belang* op het oog had, maar ook de parlementaire vormen, overal en in alles, in acht blijft nemen. Het was derhalve eene, naar onze overtuiging ijdele uitvlugt, toen de heer VAN HALL het antwoord op die stellingen afsloeg, op grond: »dat hij niet laatdunkend genoeg was, om in deze vergadering als »Hoogleeraar van het volkenregt op te treden, noch »zoo nederig, dat hij zich geneigd zou gevoelen, in »deze vergadering een examen, van wien dan ook, te »ondergaan« (2). Van gebrek aan eigenliefde zal nog wel niemand de heer VAN HALL beschuldigd hebben: wij wijzen slechts op zijne, door de uitkomst zoo zeer gelogenstrafte staathuishoudkundige betoogen, bij gelegenheid van de scheepvaartwetten; op zijn inconstitutionnele leer, betrekkelijk de ministeriële verantwoordelijkheid; op de zonderlinge bogten, waarin hij, al zeer *abstract*, de betrekking tusschen Staat en Kerk, trachtte te wringen. Men ziet dus, dat de heer VAN HALL niet *altijd* ongenegen is, om over »abstracte stellingen« te redeneren, en wat houding heeft het nu, wanneer dezelfde Minister op de practische vraag: »Hoe moet gehandeld worden in dit of dat geval?« antwoordt: »Ik »ben geen Professor in het volkenregt«, of: »ik laat mij geen examen afnemen«! Weet de heer VAN HALL niet, dat een Minister van Buitenlandsche Zaken althans de *bekwaamheid* van een Hoogleeraar in het volkenregt behoort te bezitten; en dat het geen afleggen is van een examen, maar het vervullen van den pligt eens constitutionnelen Ministers, wanneer hij, des gevraagd, aan de Volksvertegenwoordiging rekenschap geeft van de beginselen, die de Regering bij gewigtige onderwerpen leiden? Ten onregte is hier ook door den Minister — als een nieuw middel, om dat onvermogen te verbloemen — ingeroepen »het belang en de zekerheid des Rijks«; want er is geen enkele reden denkbaar, waarom de beantwoording der gedane vragen met dat belang en die zekerheid in strijd zou kunnen komen, daar het alleen gold de openbaarmaking van hetgeen, in verschillende aangewezen gevallen, de Regering onder het geoorloofde en onder het verbodene van den neutralen Staat telt. Buiten kijf zijn de regten en de pligten van den neutralen Staat door de »kabinetten« afgebakend; zij *kunnen*, voorzeker, de bestemming niet hebben geheim te blijven; want van die regten kan alleen gebruik gemaakt, die pligten kunnen alleen vervuld worden, wanneer ieder, die daarbij belang heeft, ze naauwkeurig kent. Dat was dan ook het voorname doel der interpellatie: de *bevordering* van het belang en de zekerheid des Rijks, door aan handel en scheepvaart duidelijk te doen onderscheiden [illegible] gering, naar aanleiding van 't geen »door een welwillenden mond tot een welwillend oor in het geheim »der Kabinetten is gesproken«, veilig aanraden kon te doen, of streng bevelen na te laten. Wanneer dan ook de Minister later verklaart, dat hij tot de behandeling van abstracte stellingen alleen overgaat »in zijne instructiën aan de *vreemde* gezanten« (3), dan wint het vermoeden veld, reeds vroeger door den heer VAN HALL zelven bevestigd, toen hij verklaarde »nog een zeer jong diplomaat« te zijn, dat onze Minister van Buitenlandsche Zaken welligt goede instructiën kan *onderteekenen*, die door ambtenaren, in het volkenregt doorkneed, gesteld zijn; maar dat de weinige bekendheid met de vakken, in elken diplomaat een vereischte, den Minister belet, om zelf uit een te zetten, te ontwikkelen en te verdedigen, wat in eene instructie, op bekwame wijs is voorgesteld.

Wanneer wij derhalve met niet zeer groot vertrouwen in deze moeijelijke tijden het bestuur onzer buitenlandsche zaken in handen zien van een Minister, die onder allerlei uitvlugten de ontwikkeling vermijdt van hetgeen ieder noodig acht, dat de neutrale staat wete, opdat niet *onwetend* de belangen van het Vaderland worden benadeeld: dan valt nog eene omstandigheid in het oog, die niet mag worden voorbij gezien. De heer VAN HALL heeft in de interpellatie *geheime bedoelingen* gezien, en op hartstogtelijken toon gevraagd, of er eenig lid was, dat de Regering van oneerlijkheid beschuldigde; hij heeft zelfs zoodanig lid uitgedaagd, om daarover een votum van de Kamer uit te lokken. De moed, hier door den heer VAN HALL betoond, heeft ons niet verbaasd; want wij zeggen het een dagblad na (4) »dat er weinig moeds toe noodig is, om »een votum van vertrouwen uit te lokken bij eene »Kamer, waar men over eene volgzame meerderheid »beschikt.« Daarentegen heeft ons de gevoeligheid des Ministers onaangenaam verrast; want zij werd zonder aanleiding betoond en geeft onwillekeurig aan allerlei gedachten voedsel. Zoodanige gevoeligheid — wij beamen dit den heer THORBECKE: »zou wel eens als eene wederlegging van hetgeen de Minister tot zijne verdediging »aanvoerde, kunnen worden beschouwd«, en ook *wij* laten, zonder een enkel woord daarbij te voegen: »aan »den Minister over, waarom hij het noodig gekeurd »heeft, *zich op zoo iets*, dat niet gevraagd werd, *te* »*verantwoorden.*« (5).

De totale indruk der interpellatie is, dat de Minister ontweken heeft elke discussie, die onze positie als neutrale staat tot klaarheid kon brengen, en dat hij, tegenover welwillende taal en zuiver politieke redenering, heeft gesteld zinledige groote woorden en eene gevoeligheid, die minstens raadselachtig schijnt.

Voor handel en scheepvaart heeft de interpellatie geenerlei nut opgeleverd. Zij weten nu, evenmin als vroeger, wat zij doen mogen, wat zij moeten laten. Voor hen blijft verborgen wat de gedragslijn is, die de Regering zich als neutrale staat heeft voorgeschreven; wat die Regering bij de oorlogvoerende mogendheden als de regten van den neutralen staat heeft bedongen, welke verpligtingen zij op zich heeft genomen. Volgens de nieuwe leer van den heer VAN HALL heeft de Natie met dat alles niet te maken; dat behoort alleen te huis in het kabinet van het Ministerie en in de instructiën aan »*de vreemde* gezanten.« Of het eene Hollandsche schip vóór, het andere na wordt opgebragt, of handelaars bevrachtingen doen, die ongeoorloofd zijn, of reeders schepen koopen, die zij later kunnen zien verbeurd verklaard: dat alles is, volgens den heer VAN HALL, nog geene reden, om de Natie in te lichten, te waarschuwen, en gerust te stellen. Met de Fransche Regering schijnt de heer VAN HALL het eens te zijn, dat ieder [illegible] zelf moet weten wat hij doet. Het is [illegible]

(1) De heer Thorbecke, *Bijbl.* 1095.

(2) De heer van Hall, *Bijbl.* 1095.

(3) De heer van Hall, *Bijbl.* 1096. Wij wisten niet, dat de heer van Hall aan »*vreemde* gezanten« instructiën heeft te geven. De diplomatieke Minister zal waarschijnlijk gemeend hebben: Nederlandsche gezanten bij *vreemde mogendheden*?

(4) *L'Echo Universel*, 19 Julij.

(5) De heer Thorbecke, *bijbl.* 1097.

voor de behartiging van *aller* belangen voldoende wanneer de *Ministers* en de *gezanten* weten, wat er gedaan mag worden en wat verboden is!!

De interpellatie heeft evenwel, naar onze meening, één groot feit geconstateerd. Hoe veel moeite toch de heer VAN HALL aangewend hebbe, om te verbloemen wat dan toch eigenlijk is voorgevallen, zijn in zijne redevoering de duidelijke bewijzen gelegen, dat onze regering *op alle punten aan de eischen van Frankrijk heeft toegegeven*, ook zelfs daar waar wij Engeland als bondgenoot konden oproepen. Wij zullen dit in een volgend artikel aantoonen en dan ook trachten te komen tot de beantwoording der vraag, of het niet op die wijs gemakkelijk is, dat alles „tot wederzijdsch genoegen" afloopt; maar ook, of daaraan welligt niet moet worden toegeschreven, dat men zoo zorgvuldig bedekt, waarbij, zoo als het *Handelsblad* dezer dagen met zooveel juistheid opmerkte, „noch *finesse* noch achterhoudenheid te pas komt."

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Niets nieuws omtrent de Oostersche quaestie. Het is thans vrij zeker, dat het berigt, dat Bucharest reeds in de handen der verbondenen is gevallen, voorbarig is. De groote slag, dien men verwachtte, is nog niet geleverd of men weet er althans nog niets van. Het Turksche leger ligt voor Giurgewo op den weg naar Bucharest. Omer-Pacha heeft in de eerstgenoemde stad zijn hoofdkwartier gevestigd en die plaats dadelijk van de Noordzijde doen versterken, voor het geval dat de Russen eene voorwaartsche aanvallende beweging mogten doen. 12,000 Turken, onder bevel van Rifaat-Pacha of Mahmoud-Pacha hebben Oltenitza bezet, beneden Giurgewo, en bestrijken den weg tusschen die twee steden. Saïd-Pacha voert het bevel te Routschouk, waar, volgens de *Wanderer*, van Weenen, generaal Canrobert aan het hoofd der Engelschen en Franschen zou zijn. Men spreekt van een cijfer van 80,000 man van de verbondene legers, die op den linkeroever van den Donau zouden staan. Volgens sommigen zijn de Russen nog te Frateschti; volgens anderen zijn zij achter de Argis terug getrokken, waar zij zich onder bevel van generaal Osten-Sacken zouden versterken, om den toegang tot Bucharest te verdedigen. Wel beweren eenige berigtgevers uit Weenen, dat de Russen Bucharest ontruimd hebben en den slag niet hebben durven aannemen, maar dit berigt vereischt bevestiging.

Men wil ook, dat de Russen voornemens zijn de Dobrutscha te verdedigen.

Van de Oost- en Zwarte zeeën is niets nieuws bekend geworden.

Te Calais wordt het expeditie-leger verder ingescheept. Er zijn, die beweren dat het leger van de Oostzee tot 50,000 man, waaronder 6000 Engelschen, zal vermeerderd worden.

De *Oestenreicher Correspondenz* heeft Zondag een artikel medegedeeld, volgens hetwelk Oostenrijk, vóór dat het iets verder ondernam, van voornemen zou zijn, het antwoord van Rusland aan de Westersche mogendheden mede te deelen. Daaruit blijkt geenszins, dat Oostenrijk, zooals reeds zoo herhaaldelijk is beweerd, gereed zou staan, om een werkzaam deel aan den strijd te nemen, maar veeleer, dat het den weg der onderhandelingen nog wil beproeven. Elk oogenblik kan evenwel den toestand, ook te dien opzigte, doen veranderen.

Eenige dagen geleden werd gemeld, dat de Oostenrijksche consuls aan alle Russische onderdanen verklaard hadden, dat zij voortaan niet meer op hunne bescherming mogten rekenen. De *Impartial de Smyrne* deelt thans mede, dat dit berigt in zoover onjuist is, dat alleen de consul-generaal van Oostenrijk te Smyrna, den 6 Julij aan alle aldaar gevestigde Russen heeft verklaard, dat hij hun zijne bescherming onttrok. Men weet niet, welke reden den consul-generaal daartoe bewogen heeft.

Den 5 Julij heeft de Porte aan de gezanten der vier groote mogendheden eene nota doen ter hand stellen betrekkelijk de weder-toelating van Grieksche schepen in Turksche havens. Deze schikking is echter slechts tijdelijk en zal na twee maanden tijd ophouden te werken, indien het Grieksche Gouvernement binnen dien tijd geene voldoening aan de Porte heeft gegeven. Behalve het handelstractaat, verlangt de Porte eene schadeloosstelling, die door eene commissie, uit twee Franschen, twee Engelschen, twee Grieken en twee Turken bestaande, zal worden geregeld.

Heden vertrekken Keizer Napoleon en de Keizerin van Parijs naar Biaritz.

Hetgeen wij tot nu toe omtrent den toestand van Spanje hebben medegedeeld, bevestigt zich zoowel door de bekentenis van de *Gazetta* als door de onderscheidene telegrafische depêches, die ontvangen zijn. Wel verre, dat de opstandelingen geslagen zijn, erkent de *Gazetta* van 12 dezer, dat de brigadiers der kavallerie, Ramon Osorio en Francisco Lozano, zich bij de insurgenten hebben gevoegd. Sedert 30 Junij zijn deze zeer versterkt, zooals door 1200 man troepen, die te Alcala vereenigd waren, eene compagnie van het regement Reina Gobernadora, drie compagnien van het regement Principe en drie compagnien van het regement Constitution. Generaal Blaser, de minister van oorlog, die omstreeks 20,000 man onder zijne bevelen moet hebben, vraagt voortdurend versterking. Dit is inderdaad geen bewijs voor de geringe magt der insurgenten. *Barcelona en St. Sebastiaan hebben zich aan de zijde van den opstand geschaard.* Het sein werd te Barcelona gegeven door twee bataillons van het garnizoen, waarop de kapitein-generaal, de militaire gouverneur en de bevolking eenparig de kreet aanhieven van: Leve de Constitutie; weg met de Koningin-moeder, weg met de Ministers! Verscheidene fabrieken werden in brand gestoken en er hebben zelfs eenige moorden plaats gehad; maar er werden maatregelen genomen om deze ongeregeldheden te keer te gaan. Te St. Sebastiaan werden de militaire autoriteiten gevangen genomen, omdat zij zich tegen den opstand aankantten. Te Madrid heeft zich een comité gevormd, dat oproerige bulletins verspreidt, voornamelijk om het volk op te zetten de vlugt van de Koningin-moeder te beletten. Deze zou zich gereed houden om te vlugten. Men wil ook, dat er tusschen Valdepenas en Despenaperras een gevecht tusschen de troepen van generaal Blazer en die van generaal Dulce heeft plaats gehad; de minister zou echter tot den terugtogt gedwongen zijn, omdat een gedeelte van zijne troepen overliepen.

Men spreekt te Londen veel van eene aanstaande ministeriële krisis. Eergisteren had eene bijeenkomst van leden van het Lagerhuis, tot de ministeriële partij behoorende, bij lord John Russell plaats. De vergadering duurde verscheidene uren en de uitslag der beraadslaging moet niet allergunstigst voor de regering zijn geweest. Des avonds werd, na eene woordenwisseling, een krediet van 17,300 p. st. voor het nieuwe ministerie van oorlog toegestaan. Lord John Russell kondigde tevens in die zitting van het Huis aan, dat hij Zaturdag een nieuw krediet tot voortzetting van den oorlog aan het Huis zou vragen.

Den 13 dezer zijn de Hanoversche Kamers voor onbepaalden tijd gescheiden.

Men meldt uit Stockholm van 12 dezer, dat de orders van de geestelijkheid en van den adel geweigerd hebben, het votum van wantrouwen te bekrachtigen, dat de orde van de burgerschap en de boeren tegen het Ministerie hadden uitgebragt.

De *Cölnische Zeitung* meldt, dat tusschen het Hof van Rome en de Badensche regering een concordaat zal worden gesloten. Graaf de Linange Westerburg, de buitengewone Badensche gezant te Rome, is den 13 dezer te Carlsruhe teruggekeerd.

De *Canada* heeft berigten uit New-York tot 4, en van Botson tot 6 dezer aangebragt. De Senaat heeft de wet tot daarstelling van eene stoombootdienst tusschen Californie en Shanghai aangenomen. Het tractaat met Mexico is bijna met algemeene stemmen bekrachtigd. De generaal Almonte. de Mexikaansche gezant, heeft dadelijk de 6 millioen dollars opgevraagd. Men wil, dat zij naar Londen zullen worden overgemaakt.

Te Haïti is op den 1 Mei in tegenwoordigheid van keizer Soulouque het feest van den landbouw gevierd.

Berigten uit Havana tot 27 Junij melden, dat te Trinidad een groot aantal slaven is ontscheept, en dat wel met medeweten van de plaatselijke autoriteiten en van den kapitein-generaal, die daartoe voor eene aanzienlijke som zou zijn omgekocht. Men heeft besloten, Havana aan de Westzijde te versterken. Nieuwe werken zouden aan de forten Principe en Atares en aan de batterij Santa-Clara worden toegevoegd. De eerste bezending van troepen uit Spanje, 6000 man sterk, is aangekomen.

Men meldt van 2 Junij uit Buenos-Ayres, dat de toestand van die stad zeer gunstig was. De constitutie is afgekondigd, de nieuwe verkiezingen hebben plaats gehad en het nieuwe gouvernement is met de volmaakste orde en rust geïnstalleerd. Sedert 25 jaren is de stad niet zoo welvarend geweest. Montevideo is steeds door 8000 man Brazilianen bezet. Men is zeer ongerust over de plannen van generaal Urquiza.

De Braziliaansche regering heeft afgekondigd, dat geene kapers in hare havens mogen worden uitgerust, en dat geene vreemde vrijbuiters met prijsverklaarde schepen in de havens van dat land zullen worden toegelaten.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN WOENSDAG, 19 JULIJ.

In eene vorige vergadering was besloten, dat nader zou worden bepaald de dag der beraadslagingen over de volgende ontwerpen van wet, als: 1°. tot stichting van een stoomgemaal ter ontlasting van Rijnlands boezem op den IJssel; 2°. betrekkelijk de subsidie aan het bijzonder fonds voor de kolonisatie van behoeftigen, enz. — Thans wordt besloten, die beraadslagingen achtervolgens te houden, na afloop van die over het ontwerp tot vaststelling van het Ind.-reglement.

De commissie van rapporteurs is gereed met haar algemeen verslag over het ontwerp van wet tot eene bijdrage voor het uitwaterings-kanaal van Grave naar den Amer. — Drukken en ronddeelen, en beraadsl. na afloop der zoo even aan de orde gestelde.

De algemeene beraadslagingen worden hervat over het ontwerp van wet, tot vaststelling van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie.

Z. Exc. de MINISTER VAN KOLONIËN vangt aan met het hoog gewigt te schetsen van de zaak, die de vergadering thans bezig hield, en wenscht dat er geen verkeerde indruk nopens de bedoeling der Regering besta, wenscht onpartijdigheid, onbevangenheid, en dan zal het gemeen overleg tot een goed resultaat leiden. Hij wijst op het hemelsbreed verschil tusschen hen, die reeds het woord gevoerd hebben, nopens hetgeen zij voor Indie wenschelijk achten.

Onder hen, die gesproken hebben, behoort de heer ELOUT. Deze heeft gewezen op verschillende bezwaren, welke hij wenscht uit den weg geruimd te hebben, om uit overtuiging mede te kunnen werken tot de vaststelling van het reglement. De Minister treedt in eene wederlegging van die bezwaren.

Onder anderen had de heer ELOUT gesproken over de verhouding van de inlandsche bevolking tot de regering en het moederland, en aangedrongen op de bevordering van het christendom, meer dan, volgens het reglement, in de bedoeling der regering scheen te liggen. Ook dit punt zal later bij de hoofdstukken kunnen behandeld worden. Z. Exc. zal echter alleen opmerken, dat de toestand van 1617 en 1650 geheel verschilt met de tegenwoordige gesteldheid. In 1617 had men hier en daar eenige etablissementen. Toen was er geen gevaar in; in die etablissementen, vereenigingen der Christen-leer, zelfs zonder eenig toezigt, toe te laten. Maar nu Nederland grootere magt gekregen heeft en Java regtstreeks door Nederland bestuurd wordt is het hoogst noodzakelijk, zoo als in memorie van toelichting is gezegd, voorzigtig omtrent dit punt te handelen. Het is er verre af, dat de Regering de verspreiding van het christendom met leede oogen zou aanzien. Het heeft ZExc. gegriefd, niet van den heer Elout, maar van anderen, hier zulke stemmen te moeten hooren. Hij beroept zich veeleer op de zinsneden in de Memorie van Toelichting omtrent de denk- en handelwijze der Regering op dit punt, ten betooge, dat aan de Regering zeer ten onregte wordt toegeschreven een geest van tegenwerking der evangelisatie. ZExc. stelt er prijs op, dit te doen uitkomen. Hij vleit zich dat, wat ook in het reglement moge zijn opgenomen, zijn persoonlijk gevoelen en wensch tot uitbreiding der Evangelisatie op Java niet zullen worden miskend. — Dezelfde spreker, eindelijk, heeft e gewezen op Art. 119, nopens de slaven. Hij zag daarin eene bestendiging van het bestaande. De Minister kan die meening niet deelen. De instelling eener staatscommissie ten deze kan getuigen van den ge[illegible] der Regering omtrent dat punt. Voor het oogenblik meent ZExc. te kunnen volstaan, niet ten deze te verwijzen naar hetgeen hij in deze kamer den 10 Dec. 1853 gezegd heeft.

In denzelfden geest als de herhaaldelijk aangehaalde re[illegible] naar, heeft ook de heer MACKAY gesproken. Voor een groot gedeelte strekt dus hetgeen door den Min. op den heer ELOUT heeft gezegd, hier ter beantwoording.

De Min. beantwoordt thans den heer van BOSSE. De spreker had o. a. een verwijt gerigt aan de Reg., dat [illegible] niet met meer kracht afgeweerd heeft den aanval tegen O. I. ambtenaren: de aanval was hevig en het antwoord flaauwhartig. De Min. noemt dit verwijt niet gegrond. [illegible] alleen in Indie, maar in elk land worden niet altijd de beginselen der Reg. juist opgevat of ten uitvoer gelegd, [illegible] ondervindt men wel eens tegenkanting. Dit is ook in In[illegible] het geval geweest. Het is niet te loochenen, dat sommige Indische ambtenaren niet goed gehandeld hebben: de fe[illegible] zijn bekend, de ambtenaren zijn gestraft, maar levert [illegible] nu grond op om dit te beschouwen als eene aantijging [illegible] de Indische ambtenaren in het algemeen?

In antwoord op den heer van Goltstein nopens den [illegible] van het ontwerp, verwijst Z. Exc. naar de motieven [illegible] stukken over dit onderwerp.

Nopens de felle bestrijding van den heer van Hoëvell, die zeer hevige beschuldigingen tegen de Regering [illegible] gerigt en zelfs de houding der kamer heeft beoordeeld, ook gesproken heeft van de taktiek buiten de kamer, door laster en logen hem en zijne medestanders te ver[illegible]zen, — antwoordt de minister, dat hij dergelijke taktiek niet zal beoordeelen; maar dat hij gelooft, dat juist zo[illegible] nige taktiek tegenover de Regering en diegenen, w[illegible] hare stellingen zijn toegedaan, gevoerd wordt. Indien spr. dus klaagt over taktiek, de Regering heeft daartoe [illegible] minder reden. Daarna bestrijdt de Minister stap voor [illegible] de punten, die door den heer van Hoëvell zijn behandeld.

Onder anderen betoogde de Minister, dat de heer Hoëvell zou gezegd hebben, dat het gevolg van het [illegible]sel der Regering zoude zijn, de uitputting van Ned. In[illegible]. De Minister zegt dat dit ook eene toelichting is. De Regering heeft dergelijk stelsel niet. Maar niettemin rede[illegible] men daarop door. De Regering zou het stelsel van uitputting zeer verkeerd achten. Die plannen bestaan bij [illegible] niet. Men mogt over beginselen verschillen, maar [illegible] moet de bedoeling der Regering niet miskennen.

Ter beantwoording overgaande van het door den [illegible] Sloet aangevoerde, zegt Z. Exc., dat die heer ook ge[illegible]ken heeft over den spoed van behandeling van dit ont[illegible]. Hij heeft dit gejaagdheid genoemd. De Min. antwoordt [illegible] het tegenwoordig ontwerp in December is ingezonden [illegible] het behandeld is even als alle andere zaken. De zaak [illegible] dus haren natuurlijken loop gehad. Het verwijt is dus [illegible]diend. De heer S. zeide, dat de behandeling bij verr[illegible] heeft plaats gehad. De Minister vraagt of het goed, [illegible] betamelijk is, zoo te spreken. — De Minister gaat n[illegible] verderen loop der rede van den heer Sloet na nopens [illegible] geest van het Reglement en bestrijdt diens meeningen.

De heer VAN HOËVELL vraagt het woord voor een persoonlijk feit. — De VOORZITTER vraagt, waarin dat persoonlijk [illegible] bestaat. — De heer VAN HOËVELL antwoordt, dat het [illegible] gelegen is, dat hij volgens den Minister zou hebben te k[illegible] gegeven, dat bij de Regering de wil en de bedoeling [illegible] om Ned. Indie uit te putten of ten gronde te rigten. Aan den heer van Hoëvell wordt het gevraagde ver[illegible]leend.

De heer VAN HOËVELL gelooft gisteren bewijzen te [illegible] gegeven van zijne zucht, om alle personaliteiten [illegible] mijden. Of de Minister van Koloniën ook zoo ge[illegible] heeft, laat hij aan de beslissing der vergadering over, [illegible] als de minister op hoogen toon wijst en ons bestr[illegible]

hier aan de Regering zouden verwijten, dat zij den en de bedoeling had de kolonien uit te putten, dan ent Spr. niet te mogen zwijgen. Hij gelooft dat de minister hem niet heeft begrepen, of hem niet goed gehoord heeft, of niet goed in zijne meening is doorgedrongen. Wat heeft Spr. gezegd? Dat de beginselen in het ontwerp en in de gewisselde stukken blootgelegd, ten gevolge zullen hebben, dat Indie langzamerhand zal worden uitgeput, en ten behoeve der batige saldo's zal komen te staan. Is dat nu iets anders dan eene bestrijding van het beginsel, van een beginsel, dat, volgens den Minister, niet die uitkomsten zal te weeg brengen, maar dat, volgens Spr. wel degelijk die gevolgen zal opleveren. Hij zal er niets meer van zeggen, maar alleen opmerken, dat de Minister van Koloniën hem niet zal afbrengen van zijn voornemen, om bedaard over dit reglement het woord te voeren, of om hem zijne kalmte te doen verliezen, of hem tot geest-verhitting te vervoeren. Boven dergelijke beschuldigingen zal hij zich verheven achten.

De MINISTER vraagt daarop het woord. — De heer SLOET vraagt mede het woord voor een persoonlijk feit. — De VOORZITTER gelooft, dat hetgeen door den heer VAN HOËVELL werd in het midden gebragt, minder als een persoonlijk feit kan worden beschouwd. Het was een antwoord op verkeerde opvattingen van bijgebragte redenen. Hij geeft in overweging, om dit niet als persoonlijke feiten te beschouwen. In allen gevalle geeft hij thans het woord aan den Minister.

De MIN. VAN KOLONIEN heeft met genoegen de nadere uitlegging der bedoeling van den heer van Hoëvell gehoord, die vroeger verkeerd door hem schijnt te zijn opgevat. Het blijkt toch, dat dit lid alleen over beginselen heeft willen spreken, en dat stond hem volkomen vrij. De Minister heeft de zijne even als de heer van Hoëvell. Het kan in hem niet opkomen eenig lid of iemand in zijne denkwijze te binden. Als wanneer Z. Exc. over bedoelingen gesproken heeft, waarmede verwijten door sommigen worden gedaan, dan heeft hij van een regt gebruid gemaakt, dat hij van deze plaats heeft.

De VOORZITTER geeft thans aan den heer Sloet en aan de Kamer in overweging, om niet als persoonlijke feiten te doen doorgaan, wat eigenlijk is eene verkeerde opvatting van bijgebragte redenen. — De heer Sloet antwoordt, dat hij zich door deze opmerking niet zal laten afschrikken. Hij weet niet wat den voorzitter kan bewegen de vergadering reeds vooraf in te nemen tegen hetgeen hij mogt meenen te moeten zeggen. De Minister heeft zich niet ontzien spr. te berispen, dat hij zich onbetamelijk zou hebben uitgelaten, en wel ten opzigte van woorden, die hem ontvallen zouden zijn, maar....— De VOORZITTER zegt, dat alvorens de spreker verder het woord kan voeren, de vergadering vooraf verlof moet verleenen. De heer Sloet geeft te kennen dat hij zijn persoonlijk feit nog niet heeft gearticuleerd. De Min. heeft gezegd, dat spreker zou hebben aangevoerd. dat de regering dit reglement bij verrassing en overrompeling zou willen tot stand brengen; alsmede dat Spr. de rust van Java verontrustend zou hebben genoemd. Hij ontkent een en ander gezegd te hebben, en hij vraagt verlof hierover het woord te mogen voeren. — De vergadering geeft daarop dat verlof.

De heer SLOET TOT OLDHUIS herhaalt de bedoelde woorden en ontkent, dat hij ze gebezigd heeft. Hij noemt dit eene onwaarheid. Hij verkiest ook niet eene berisping over onbetamelijkheid af te wachten, en hij zegt op zijne beurt, dat hij dit van den Minister onbetamelijk vindt. Hij hoopt dat de Minister eergevoel genoeg zal bezitten om dit te retracteren. Hij heeft gezegd, dat hij erkende dat er in Indie rust heerscht, maar hij heeft gevraagd, of die rust niet het gevolg zou kunnen zijn van eene krachts-ontwikkeling van onze zijde en van eene uitputting van den Javaan. De Minister heeft derhalve zijne redenen in een verkeerd daglicht voorgesteld.

De MIN. V. KOL. antwoordt, dat de heer Sloet zich bijzonder schijnt aan te trekken wat hij in antwoord op sommige deelen zijner rede heeft aangevoerd. Z. Exc. verklaart, dat het nooit in zijne bedoeling heeft gelegen of ligt, om willens of wetens den heer Sloet in het minste te krenken. Mag de heer Sloet het woord *overrompeling* niet hebben gebezigd, dan heeft hij toch wel gesproken van gejaagdheid en ook gezegd, dat de Reg. de kansen berekende om de wet te doen aannemen. En nu vraagt hij, of de strekking van dergelijke uitdrukkingen iets anders is, dan hetgeen hij gezegd heeft? Wat betreft het argument, nopens de rust op Java, vindt hij opgeteekend, dat de heer Sloet in zijne rede heeft gewezen op de rust, die op Java heerschte; dan het argument van de krachtsontwikkeling onzerzijds, en dan dat men die rust met bezorgdheid gadesloeg. Nu vraagt hij, of dat niet verontrustend is; of dit niet de uiting is van een verontrust gemoed. Hij wil gaarne aannemen, dat de heer Sloet die bedoeling niet gehad heeft. Hij stelt er prijs op, dat het genoemd lid en niemand hem Minister, verdenke van kwade trouw of van zoucht om hun eenige verkeerde bedoeling te willen toeschrijven.

Daarna werd de zitting voor een kwartiernurs geschorst. Na de hervatting van de werkzaamheden vat de heer THORBECKE het woord op, en zegt o. a. dat hij had vier hoofdbedenkingen tegen het ontwerp. 1°. Scheen het hem onbehoorlijk, om de wetgevende magt over de Kolonien, voor zoover die uitgeoefend werd in het moederland, op te dragen aan den Koning. Spr. ontwikkelt deze stelling, door eene retrospectieve beschouwing van hetgeen sedert de werkzaamheden der Commissie tot herziening der Grondwet, omtrent het onderwerp der Kolonien, met betrekking tot deze zaak, had plaats gegrepen. Tevens vroeg Spr. *waar* en *hoe* de behoefte blijken zal, dat de wetgevende magt koloniale onderwerpen zal regelen. 2°. Verwart het reglement de bevoegdheid van den Gouverneur-Generaal als wetgever en bestuurder. 3°. Zag Spr. geene waarborgen in het reglement voor een goed bestuur, omdat *a.* de regeling der meest gewigtige onderwerpen wordt overgelaten aan den Koning: d. i. aan den mister; *b.* de kring der wetgeving, die in de Kolonien zal worden uitgeoefend, onbepaald is en de koninklijke contrôle niet krachtig genoeg; *c.* de bescherming der inlandsche bevolking niet verzekerd was, en *d.* de onafhankelijkheid der regterlijke magt niet voldoende was gewaarborgd, tengevolge waarvan bijv. de drukpers, de publiciteit, willekeurig, volgens dit reglement, kon worden beperkt. 4°. Ontbrak naar Spr. meening aan 't reglement een geheel hoofdstuk, namelijk, dat rakende de finantiële huishouding der Kolonien. Een en ander werd door den Spr. uitvoerig toegelicht, terwijl hij omtrent deze vier hoofdpunten de meening des Ministers wenschte, te vernemen. (*)

De heer STOLTE treedt in een betoog tot justificatie van zijne eerste rede; en tot wederlegging van al hetgeen men daaruit heeft willen afleiden. Spr. zegt, dat hij niet spreken kan maar spreken *moet* zoodra het Indische zaken geldt; daar Amsterdam hem daarvoor en voor niets anders had gekozen. Het bewijs daarvan lag daarin, dat hij zich nooit mengt in eene zaak, die aan de kolonien vreemd is; want die zaken verstond hij niet; maar daarom vond hij het niet billijk om hem, die slechts uit nood sprak en geen redenaar was, hard, te vallen over deze of gene uitdrukking. Spr. tracht nu na deze inleiding te bewijzen, dat men hem verkeerd begrepen had; en om voorts het bewijs te leveren, dat hij wel degelijk in staat was om over Indische zaken te oordeelen, verhaalt de spreker den omgang, die hij als ongehuwd persoon heeft gehad met de inlandsche bevolking; met de kinderen die hij had geliefkoosd; met het schoone geslacht, dat hij nog al gefrequenteerd had, enz. Daarbij zinspeelde spreker tevens op den vroegeren loopbaan des heeren van Hoëvell in Indie. Kortom Spr. doet de vergadering op nieuw in lagchen uitschateren; waartoe indecente zinspelingen geen kleine aanleiding gaven, zonder dat daardoor evenwel de overtuiging meer werd gevestigd dat de heer Stolte gelijk had, en dergelijke „snaaksche praatjes„ te huis behoorden in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in de oogenblikken, waarin men over het lot van 20 millioenen menschen en over dat van het vaderland in groote mate handelde.

De heer VAN BOSSE komt o. a. nader terug op zijne meening, dat de Regering niet krachtig gehandhaafd heeft de eer der Indische ambtenaren, welke nog al sterk in het Voorloopig Verslag wars aangevallen; intusschen heeft de Minister thans eene verklaring, ten aanzien dier ambtenaren afgelegd, die Spr. allezins voldoende is voorgekomen.

De heer ROCHUSSEN schijnt het toe, dat niet meer de kalmte bestaat, die gisteren bestaan heeft bij de vergadering; hij schrijft het o. a. daaraan toe, dat de heer STOLTE zou getracht hebben een blaam te werpen op het particuliere leven van den afgevaardigde uit Almelo (den heer van Hoëvell). Nu wil Spr., om te beproeven de kalmte te herstellen, als oud-gouverneur-generaal, de ronde en openhartige verklaring afleggen, dat, hoeveel verschil er ook bestond tusschen de staatkundige opiniën van dien heer en hem, van het zedelijk en maatschappelijk leven des heeren van Hoëvell hem nooit iets anders dan wat loffelijk is, ter oore is gekomen.

De heer VAN LENNEP betoogt, gelijk vroegere sprekers, dat hij niet onbevoegd is om te oordeelen over het reglement. Van de zaak zelve verstond hij niets; hij wilde het wel bekennen; maar hij zou als de regter de partijen hooren en onbevangen beslissen. Spr. acht het zelfs nuttig, dat leden die op die wijze handelden, geroepen waren over een regerings-reglement voor de Indien te oordeelen. De hoofdvraag was volgens Spr., of de Indien was een landgoed, van welks vruchten het Vaderland leven moest, dan wel of het kon zijn een landgoed, als een voorwerp van weelde. Spr. helde over tot het eerste gevoelen; en dus, men moest altijd op den voorgrond stellen *dat wij van de koloniën leven moesten*; de voordeelen, daaruit te trekken, behoorde derhalve te staan boven hetgeen men ten behoeve van Indie zelf zou willen verrigten.

De MINISTER VAN KOLONIEN zegt o. a. in antwoord op de rede van den heer Thorbecke, dat hij ten aanzien van de vraag, wanneer en hoe de behoefte blijken zou om bij de wet koloniale aangelegenheden te regelen, zich refereert aan het antwoord, dat de heer Thorbecke, op gelijke vraag bij de discussie over de scheepvaartregten, als Minister van Binnenl. Zaken, had gegeven. De regering kan voorts niet anders zeggen, dan dat zij tot de overtuiging is gekomen, dat het finantieel beheer van Indië in eene afzonderlijke wet moet worden geregeld: de redenen, waarop die overtuiging steunt, en welke de heer Thorbecke had verlangd te vernemen, waren niet wel op andere wijs uiteen te zetten dan dat de regering zich vereenigd had met de meening van hen, die gelijk gevoelen toegedaan waren.

De heer VAN HOËVELL zegt aan laster gewoon te zijn; en ook dat, men buiten de Kamer zelfs zijn particulier leven niet schroomt aan te tasten. Maar, laag noemt Spr. de handelwijze, die den heer Stolte heeft kunnen leiden, om op gelijke wijs in de Kamer ten zijnen aanzien te handelen. De heer Rochussen had gewis den indruk gevoeld, dien deze insinuatie van den heer Stolte op den Spr. heeft moeten maken. Hij dankte den heer Rochussen dan ook voor zijne verklaring en tusschenkomst; maar wat Spr. zelf betreft; hij achtte zich te ver boven dergelijke lage handelwijs verheven, om nog een oogenblik langer daarbij stil te staan. (De Voorzitter herinnert den Spr., dat eene uitdrukking als „laag„ verboden wordt door het reglem. v. orde, om in de Vergadering te worden gebezigd. Spr. antwoordt, dat hij niet anders dan herhalen kan, dat eene handelswijs, als waartoe de heer STOLTE zich vernederd had; eene *lage handelwijs* is geweest). Spr. treedt voorts in eene nieuwe en uitvoerige wederlegging van de sedert zijne rede ontwikkelde punten en van hetgeen zoo wel de heer Rochussen als de Min. van Koloniën tegen Spr. eigene meeningen had aangevoerd.

De heer THORBECKE verheugt zich, dat de Minister van Koloniën zich heeft vereenigd met hetgeen de vorige Min. van Binnenl. Zaken vroeger had gezegd, omtrent dat art. van de Grondwet, waarbij regeling bij de wet van Kolon. onderwerpen wordt bevolen, zoodra de behoefte blijkt te bestaan. Spr. leest voor, wat hij vroeger daaromtrent had gezegd, hierop nederkomende, dat dit art. van de Grondwet uitnemend geschikt is om een Minister van het oude stelsel af te houden van elke poging om bij de wet te regelen, terwijl een liberaal Minister juist in dat art. zou zien een middel om eer te veel, dan te weinig bij de wet te regelen. Spr. zou nu gaarne vernemen, of de Minister zich nu schaart bij hetgeen een liberaal Minister doen zou? Op nieuw komt Spr. voorts terug op de vroeger door hem behandelde punten en doet uitkomen, hoe weinig voldoende de antwoorden des Ministers, ook te dien aanzien zijn geweest.

De heer STOLTE verwondert zich niet, dat de heer VAN HOËVELL zoodanige uitlegging heeft gegeven aan Spr. rede, na de verklaring die de heer Rochussen had afgelegd. Maar hij verklaarde, dat zijne bedoeling geenszins is geweest, die welke de heer Rochussen daaraan heeft toegeschreven, en hij beriep zich te dien aanzien *primo* op zijne medeleden, en *secundo* op het bijblad.

De MIN. VAN KOLONIEN verklaart, dat hij steeds, ten aanzien der koloniën, dezelfde gedragslijn heeft gevolgd en zal volgen, en derhalve zal hij, zoodra de behoefte blijkt te bestaan, niet aarzelen eenig koloniaal onderwijs bij de wet te regelen.

Daarna zijn de algemeene discussien gesloten, en de voortzetting der beraadslagingen over de artikelen bepaald op morgen ochtend ten 11 ure.

's Gravenhage, 19 Julij.

Z. M. heeft benoemd tot plaatsvervangend kantonregter te Voorburg, Jhr. Mr. J. J. de la Bassecour Caan.

Z. M. heeft den Koning van Portugal en HD. broeder, den hertog van Oporto, benoemd tot Grootkruis van de orde van den Ned. Leeuw.

* Dezen morgen ten 9 ure is voor den wal te Scheveningen geankerd, Zr. Mjs. stoomschip *Amsterdam*, op welke bodem zich bevindt Z. H. H. de kroonprins. De sloep is met een officier en eenige adelborsten aan wal gekomen, die zich naar de Residentie hebben begeven.

* Z. M. de Koning van Portugal en de Hertog van Oporto, benevens HD. gevolg, als ook 's Konings Officieren, die Z. M. vergezellen, zijn gisteren avond ten $9\frac{1}{2}$ ure, komende van het Loo, doch nu laatstelijk van Amsterdam met den spoortrein in de residentie teruggekomen, en aan het Hotel *de Bellevue* afgestapt. Z. M. werd aldaar door den Hofmaarschalk van Z. K. H. prins Hendrik opgewacht. Eene groote menigte ingezetenen bevond zich ook daar.

* Z. M. de Koning van Portugal heeft heden morgen ten 10 ure in het hotel *de Bellevue* audientie verleend aan het corps diplomatique.

* Z. M. en den hertog van Oporto benevens HD. gevolg en 's Konings officieren, zijn heden morgen ten 12 ure naar Leiden vertrokken, om aldaar het merkwaardige te bezigtigen, van waar HD. weder in de residentie zullen terugkeeren.

* Heden middag zal er bij Z. K. H. prins Hendrik, ter eere van Z. M. den Koning van Portugal en Z. K. H. den Hertog van Oporto een groot diner plaats hebben, dat ook door HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik zal worden bijgewoond.

* In de residentie zijn aangekomen en aan het *hôtel de l'Europe* afgestapt de edelman John Logan, en familie, van Glascouw; de heer J. Laudet, attaché van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken in Frankrijk; de edelman Ad. Cottin en familie, van Guadeloupe; de Comte de Sales, met familie, van Brazilie, en de heer J. P. A. Casy, van Parijs; in het *hôtel de Bellevue* is afgestapt de heer John R. Thompson attaché bij de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, belast met depêches voor het Nederl. Hof; en in den *Maréchal de Turenne* (hôtel *Fuhri*) de gravin de Rignon, geb. de Roeij en familie, douairière van wijlen den graaf de Rignon, in der tijd fransch ambassadeur bij het Nederl. Hof, de heer Henriques graaf van Narbonne Lara, van Parijs; de heer Ludwig van Winterveld koninklijk Pruissisch majoor en familie, wonende te Bamerow.

(*) Men zal zich herinneren, dat gezegd is, dat de heeren Baud en Godefroi gesteld zouden hebben de Mem. van Beantwoording op het reglement. Deze meening krijgt meer schijn van grond, als wij opmerken, dat na de rede van den heer THORBECKE de heer GODEFROI zich haaste, om, uit *Boissevains* Staatsregt, den Minister van Koloniën de middelen tot wederlegging aan te geven en te beduiden. Zoo schijnt eigen werk op middellijke wijs, door den heer Godefroi verdedigd te worden.

* De Staatsraad-commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, heeft den 12 dezer de volgende circulaire gerigt aan de Burgemeesters der gemeenten: « De verschillende in de laatste jaren in de provincie opgerigte vee- en paardenmarkten, en de opvolgelijk plaats hebbende oprigting van nieuwe, doen het mij van belang achten, in verband met den belangrijken veehandel in dit gewest, jaarlijks een overzigt te hebben van de op die markten plaats hebbende bewegingen. Tot dat einde heb ik de eer UEd. te verzoeken, om, voor zoo ver in uwe gemeente eene of meer jaarlijksche vee- of paardenmarkten bestaan, of eene wekelijksche markt van runderen, schapen of varkens gehouden wordt, of later mogt worden opgerigt, mij jaarlijksch, vóór den eersten Februarij, eene opgave te doen toekomen, ingerigt volgens de hierbij gevoegde modelstaten voor de weekmarkten en voor de jaarmarkten; terwijl, wanneer ik op dat tijdstip geene zoodanige opgaven van UEd. zal hebben ontvangen, ik het daarvoor zal houden, dat binnen uwe gemeente geene vee- of paardenmarkt, hetzij wekelijksche of jaarlijksche, bestaat. Meenende ik UEd. betrekkelijk de invulling van de 6de kolom dier staten, te moeten doen opmerken, dat als middelprijs niet behoort te worden gebragt het gemiddelde van de daarin vermelde laagste en hoogste prijs, maar de gemiddelde prijs, welke gedurende het geheele jaar op de markt, of op de jaarmarkt is besteed; terwijl, voor zoo ver ten aanzien van eene of andere veesoort geene volledige opgaven kunnen worden verstrekt, de redenen hiervan in de kolom van *aanmerkingen* behooren te worden opgegeven. »

Blijkens eene mededeeling van 's Konings gezant te Stockholm, verwacht men dat weldra de onderzeesche verbinding der Deensche met de Zweedsche telegrafen, door de Sond, tot stand zal zijn gebragt. Tegen het einde van Julij of het begin van Augustus, zal vermoedelijk de Zweedsche lijn van Helsingborg over Gothenburg en Oerebro, naar Stockholm, in dienst kunnen worden gesteld.
Sedert een paar maanden is eene lijn in werking gekomen, welke Stockholm met Grisselhamn, tegenover het eiland Aland, verbindt.

Gisteren had in de kerk der Doopsgezinden te Rotterdam de 57ste jaarvergadering plaats van het Nederlandsche Zendelinggenootschap, onder voorzitterschap van Ds. van der Goot, predikant bij de Doopsgezinden te Amsterdam. Onder de te behandelen zaken is ook de oprigting eener kostschool voor de kinderen van zendelingen, waarvoor Menado in de Manahasse van Celebes is aangewezen. Daarna begaf de vergadering zich naar het nieuwe zendelingshuis, waar zij eerst door den voorzitter en daarna door den directeur Hiebink in de kapel plegtig werd toegesproken. Gisteren avond was er vergadering in commissie en heden is er eene openbare vergadering in de kerk der Remonstranten. Men ziet nog een belangrijk verslag omtrent eene Maleische bijbelvertaling te gemoet.

Men schrijft uit Alkmaar, dat de heer C. C. Ferrari aldaar, op uitnoodiging van Z. M. den Keizer der Franschen, naar Parijs is vertrokken, ten einde aldaar in stoomfabrieken en op Zr. Ms. stoomschepen, een procedé te besturen, betrekkelijk de besparing op brandstoffen, bij aanwending van stoom.

Bij een kabinets-schrijven van den 3 dezer, heeft Z. M. de Koning van Hanover aan Dr. H. M. Duparc, te Amsterdam, eene kostbare gouden medaille, versierd met het portret van Z. M., ten geschenke gezonden, als een blijk van HD. tevredenheid over de uitgave van zijne verhandeling over de blinden-verzorging.

Bij het opruimen van den aardendam, die voor het marinedok in het Nieuwe Diep tot het herstellen daarvan lag, heeft men een nieuw lek nabij de schipsluis ontdekt, welk lek ontstaat door de alles weêrstaande wellen, die zich onder het dok bevinden. Er zal eene commissie gevormd worden, om deswege rapport uit te brengen.

Aan het benedenste Vallaat te Veendam is Vrijdag jl. met het beste gevolg van de werf van Harm Bieze van stapel gelaten de schoenergaljoot *Broedertrouw* gebouwd voor rekening van, en gevoerd wordende door den kapt. O. Pot, van Veendam.

Men leest in de *Gron. Ct.*: Wederom zijn alhier onderscheiden soorten van artillerie-materialen en gereedschappen aangebragt, o. a. 4 kanonnen van 18 en 3 van 12 pond; 1900 kogels van 18 pond en 700 granaten van 13 duim, komende uit Breda, Gorkum, den Helder enz. Men verwacht nog meer zoodanige goederen, terwijl omgekeerd van hier soortgelijk materieel naar andere plaatsen wordt verzonden.

Men meldt uit Maastricht, dat in de omstreken eene ziekte onder de aardappelenplant woedt, die de bladen en den stam aantast, maar volgens den *Courrier de la Meuse*, gelukkig nog de knol vrij laat.

In onderscheidene Couranten heeft een berigt uit Breda gestaan, dat men, bij gelegenheid van ontgravingen aan de noordwestzijde der Groote Kerk, op den grond, waar oude huisjes hebben gestaan en nieuwe gebouwd worden, een massa doodsbeenderen gevonden hebbende, deze in een grafkelder in de kerk had overgebragt, bij welke gelegenheid ontdekt was eene kist met koperen plaat, waarop de naam van den turfschipper Adriaan Janszoon van Bergen stond, in wiens schip de soldaten verborgen waren, welke in 1590 het kasteel van Breda overrrompelden. De waarheid is, dat gemelde doodsbeenderen werkelijk in een grafkelder zijn overgebragt, waarin een lijkkist stond, *doch zonder plaat of eenig opschrift*, terwijl alleen in de zerk, die dezen grafkelder sluit, en die in het koor der kerk ligt, de volgende woorden zijn gebeiteld: Hier ligt begraven Johan Adriaensen van Bergen, in zijn leven Schepen van dezer stad Breda, stierf den IX Februarij Anno 1653. — Johan Adriaansz. van Bergen was in de jaren 1645 en 1649 Schepen van Breda, en welligt een zoon van Adriaan Adriaansz. van Bergen, zooals blijkens de Resolutie van Holland van 16 Maart 1590 de onverschrokken turfschipper heette. Niets wettigt echter het vermoeden, als zou zich in diens grafkelder het lijk des moedigen schippers bevinden, waarvan geenerlei aanwijzing bestaat. (*Bred. Ct.*)

Middelburg, 17 Julij. Eergisteren had alhier plaats de openbare aanbesteding van de rijswerken en steenglooijingen, voor de dienst van het loopende jaar, voor eene som van *f* 269,120, en die van de aardewerken in de calamiteuse polders, in de provincie Zeeland, voor de som van *f* 25,780.

Roosendaal, 17 Julij. Naar men verneemt, zou bij de spoorweg-directie het voornemen bestaan, de rigting der lijn van af gene zijde van Zevenbergen, eenigzins te wijzigen, zoodat in plaats van aan de Roodevaart, die op den Moerdijk zou komen. De voorname reden tot deze verandering schijnt gelegen te zijn in het minder gunstige van het vaarwater aan de Roodevaart, alwaar zich belangrijke verzendingen voordoen. Den 20 dezer zal, gelijk gemeld is, de dienst op den spoorweg tot Etten voor het publiek geopend zijn.

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie van de Grondwet!

Toen in de zitting der Tweede Kamer op den 17 Julij, de heer Stolte sprak ten gunste van het wetsontwerp op het beleid der Regering van Neêrl. Indie, wees hij ook op de enorme materiële voordeelen, die het tegenwoordige stelsel, en waarvan het voorgedragene wetsontwerp slechts de bestendiging bedoelt, aan Nederland had opgeleverd; hoe daardoor de financiële toestand van Nederland verbeterd, schulden afgedaan, werken van algemeen nut, o. a. waterstaatswerken waren daargesteld enz. De heer van Hoëvell, hem den volgenden dag beantwoordende, zeide: dat de heer Stolte wel over de daarstelling uit Indische fondsen van waterstaatswerken in Nederland gesproken, maar vergeten had, daarbij te zeggen, welke belangrijke werken, o. a. ook waterstaatswerken daardoor in Indie niet hadden kunnen daargesteld worden; hij wees daarbij ook op het niet daarstellen der noodige waterwerken in de afdeelingen Demak en Grobogan, waaraan het grootelijks was te wijten, dat in 1850 in die afdeelingen 100,000 menschen den hongerdood waren gestorven.

De heer Rochussen, destijds gouv.-generaal, thans afgevaardigde van Alkmaar, vermeende zich tegen dat gezegde te moeten verdedigen; hij deed dus een verhaal van de eigenaardige zwarigheden, waarmede men ten opzigte van Demak en Grobogan te worstelen had, daar die districten gedurende den regentijd te veel, gedurende den droogen tijd echter te weinig water hebben, en men dus voor kanalen van afvoer in den regen-, en voor irrigatie-kanalen in den droogen tijd te zorgen heeft. Hij zeide in substantie, dat de plannen tot het daarstellen van die werken in 1846 en 1847 waren begonnen, echter door eene ziekte van den ingenieur, die later bleek doodelijk te zijn, niet ten uitvoer kwamen. Dat men echter die werken in 1850 had daargesteld, en dus toen ook het geld daarvoor had gegeven. Dat de schuld dus niet aan het Bestuur had gelegen. Dat het getal der overledenen op verre na zoo groot niet was, als men opgaf. Dat in Britsch-Indie in één district 700,000 menschen overleden waren; omdat de Regering een irrigatie-kanaal, door de Mongoolsche Keizers daargesteld, had verwaarloosd, welk kanaal (het kanaal van den Ganges) eerst in dit jaar weder was daargesteld, of waarvan ten minste eerst in dit jaar de daarstelling was voltooid.

Ziet nu hier de daadzaken.

Het plan tot het daarstellen der noodige kanalen tot afvoer van het overtollige water, en de plannen tot legging der noodige dammen in de rivier Toentang ten behoeve der irrigatie van Demak en Grobogan zijn niet door den ingenieur van den Wijk, waarvan de heer R. spreekt, in 1846, maar door den ingenieur Dik in 1850 opgemaakt. Een groot gedeelte der overgeblevene bevolking had in October en November niets om van te leven, en moest dus door de Regering onderhouden worden, of van den honger sterven. De Resident van Samarang liet toen, om die bevolking niet den kost om niet te geven, zeer te regt, die bevolking aan een kanaal werken, dat tusschen Samarang en Demak te Kalikondang begon, 7 palen (Engelsche mijlen) lang was, en een klein gedeelte van het overvloedige water kon afvoeren. Plan en uitvoering waren geheel en al afkomstig van den Resident, Assistent-Resident en nieuwen Regent, en het plan van den ingenieur had er niets hoegenaamd mede te maken. Men beschouwde dit ook niet als een speciaal werk van den waterstaat, waarvoor men de arbeiders destijds reeds een dagloon van 30 cents betaalde, maar als eene soort van heerendienst, waarvoor men slechts zooveel betaalde, als de werklieden volstrekt noodig hadden om te leven, namelijk 10 cents daags en een kattie rijst. Aan onderhond van vrouwen en kinderen behoefde men ook minder te denken; zij waren meestal van den honger gestorven.

Hoe nuttig dit werk ook was, het was slechts gedeelte van hetgeen men had moeten doen noemde Afdeelingen voor het vervolg voor vrijwaren, en de ongunstige toestand, waarin zich officiële mededeelingen, de districten thans weder is alleen een gevolg van het niet daarstellen der waarvan de heer R. beweert, dat zij in 1850, onder *zijn* bestuur, zijn daargesteld.

De heer Rochussen heeft in diezelfde redevoering geboogd op de parlementaire vormen, die hij altijd oog houdt; maar wij vragen alleen, of hij die vormen het oog zoude houden, indien iemand in de Kamer *zijne* beweringen te ontzenuwen, de Kamer den mouw spelde. Het kanaal waarvan ik boven heb ik met eigen oogen zien daarstellen en op werken, waarvan de heer R. spreekt zijn niet alleen 1850, maar tot *heden* toe nog niet daargesteld.

Indien ik nu bij het tegenspreken der bewering den heer R., niet die parlementaire vormen in heb gehouden, dan heb ik er geene andere veront ging voor, als de woorden van een beroemd afg te Berlijn, die reeds in 1848 die soort van parl vormen, die tot verontschuldiging moeten dienen phrasen, met geen ander woord wist te beteeken met het onvertaalbare woord *saalbaderij*.

Het is evenens gelegen met de bewering van R., dat het door anderen, en ook door mij opgegev van 100,000 den hongerdood gestorvenen ver overdreven zijn zoude. Ik herhaal hier mijn vroeger de heer R. schermt overal, ook in zijne redevo heden, met cijfers; waarom brengt hij, tot stav bewering: dat het opgegevene cijfer veel te hoog niet den officiëlen bevolkingstaat van 1849 en berde. Dit zou meer afdoen, dan zijne bloote waarop de kamer niet veel meer schijnt te vert

Dat in Britsch-Indie 700,000 menschen den h gestorven zijn, dat de Regering nalatig is gew onderhouden van een irrigatie-kanaal, is mogelijk niet tot eer der Britsch-Indische Regering. het tot eene verontschuldiging dienen voor de dische Regering, dat zij zich aan dezelfde zing heeft schuldig gemaakt?? De heer R. he ken van zijne reis door Britsch-Indie; ten opzigte aangehaalde punt zoude hij in eene beschrijving toch niets anders kunnen zeggen, als dat hij oogen gezien had, dat men in Britsch-Indie ev geweest is als in Nederlandsch Indie, en dat de gersnood te Demak geen origineele gebeurtenis, m eene imitatie was.

H. J

Prijs-Courant der Effect

AMSTERDAM, 19 Julij 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	
Ned.W.Schuld.	2 1/2	58 7/8, 9 1/8 9		Pct.
Dito Certificat.	3	71	*Hope* 1798/1816	5
Dito dito .	4	88 3/4 7/8	Dito 1828/1829	5
O. I. Leening.	4		Cert.1831/1888	5
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito Dito	4 1/2
Hand.-Maats. .	4 1/2		Dito *Hope* . . .	4
Belgie.			Dito *Stieglitz*. .	4
Certificaten. . .	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4
Do *Rothschild*.	2 1/2	48 1/4	Inschr. Assig. .	6
Frankrijk.			Certific. dito.. .	6
Obligatien. . .	3			
Spanje.			**Polen.**	
Nieuwe	1	17 3/4 7/8	Obligatien . . .	4
Dito Buitenl. .	3			
Do Binnenl. 6/m.	3	33 5/16 5/8 5/16	**Oostenrijk.**	
Bew. Sp. Com.		3 13/16 15/16 13/16	Metalliek . . .	5
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5
Portugal.			Dito letter B . .	5
Londen nieuwe.	5	35 1/2 5/8	Dito 1847 . . .	2 1/2
Dito uitgest. .	4		Dito 1851/1852	2 1/2

Mexic., te Lond. 3 pct. $23\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$; dito Onb Peru $4\frac{1}{2}$ pct. 64.

Met uitzondering van Spaansche en Portug. fonds door voortgezette verkooporders wederom flaauwer keerde de markt overigens in eene willige stemming veel kooplust in Holl., Oostenr. en Russische effecten

FRANKFORT, Dingsdag 18 Julij. 5 pct. Met Spanje binn. 3 pct. $33\frac{3}{4}$; dito 1 pct. $18\frac{1}{4}$.

LONDEN, Dingsdag 18 Julij. Consols op à $\frac{7}{8}$; Mexico N. 3 pct. $24\frac{1}{2}$, $24\frac{1}{2}$ à $\frac{5}{8}$; Peru $4\frac{1}{2}$ à $\frac{1}{2}$; Ecuador $3\frac{3}{4}$; Gren. Uitg. $6\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$; Sardinie Spanje 1 pct. $18\frac{3}{8}$, $18\frac{1}{4}$ à $\frac{3}{8}$; dito 3 pct. bu dito Certificaten $4\frac{1}{8}$, $4\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{4}$; dito Passive $3\frac{7}{8}$ sen $4\frac{1}{2}$ pct. 82, 82 à $\frac{1}{2}$; dito 5 pct. $97\frac{1}{2}$, $97\frac{1}{2}$ 4 pct. 90, 91 à $\frac{1}{2}$; dito $2\frac{1}{2}$ pct. 59, $59\frac{1}{2}$ à 60
De minister van oorlog heeft een credict aan 2 millioen.

PARIJS, Dingsdag 18 Julij. Fr. 3 pct. 70.5 3 pct. 33; O. Metall. 5 pct. $80\frac{1}{2}$.
Weinig handel.

WEENEN, Dingsdag 18 Julij. N. Metall. 8 B. 98; Lot. v. fl. 250 126; Lombardo 10 1255; Zilver $28\frac{3}{4}$; Wissel Londen 12.29;

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's